

Відділ освіти, молоді, спорту, культури
та туризму виконавчого комітету Краснолуцької сільської ради

Комунальний заклад «Гадяцький центр професійного розвитку
педагогічних працівників» Гадяцької міської ради Полтавської області

Опорний заклад освіти «Сватківський заклад загальної середньої освіти
I-III ступенів Краснолуцької сільської ради»

Стогній Світлана Миколаївна

вчитель початкових класів Опорного закладу освіти
«Сватківський заклад загальної середньої освіти I-III ступенів
Краснолуцької сільської ради»

**ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ
НА УРОКАХ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ
«Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»**

Гадяч, 2022

Стогній С. М., вчитель початкових класів Опорного закладу освіти «Сватківський заклад загальної середньої освіти I – III ступенів Краснолуцької сільської ради»

Вища категорія, звання «учитель-методист», стаж 27 років

Проектна діяльність на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ»

Сватки, 2022. – 45 стор.

В умовах сьогодення основним завданням перед вчителями початкових класів стає впровадження нової моделі освіти, що формується на компетентнісному підході, створенні сприятливих умов для розвитку й самореалізації кожної особистості як громадянина України. Поруч із цим одним із важливих напрямків національної системи виховання та невід’ємним структурним компонентом навчального процесу є формування екологічної компетентності підростаючого покоління, яка передбачає розвиток гармонійних відносин людини з довкіллям. Природне середовище було, є і буде незмінним партнером людини в її повсякденному житті, бо з неї ми черпаємо всі наші багатства. Важливим є і формування навичок економного використання електричної енергії, застосування енергозберігаючих технологій.

Даний посібник пропонує приклад навчального проєкту на екологічну тематику та в рамках енергозбереження для роботи на уроках протягом навчального року.

Рецензенти:

Василенко Г. О., в. о. директора Опорного закладу освіти «Сватківський заклад загальної середньої освіти I-III ступенів Краснолуцької сільської ради»

Шимка Н. П., консультант комунальної установи «Гадяцький центр професійного розвитку педагогічних працівників» Гадяцької міської ради Полтавської області

Схвалено та рекомендовано до друку рішенням консультаційно методичної ради комунальної установи «Гадяцький центр професійного розвитку педагогічних працівників» Гадяцької міської ради (протокол № 1 від 03.02.2022)

АНОТАЦІЯ

Методичний посібник «Проектна діяльність на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ» має теоретично-практичне спрямування.

На теоретичному рівні розглянуто та узагальнено досить актуальні питання щодо організації освітнього процесу на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ» в сучасному просторі; обґрунтовано важливість упровадження інноваційних технологій на уроках та в позаурочний час; доведено необхідність застосування інноваційних дослідницьких технологій у поєднанні з основами методики з метою підвищення ефективності уроку, а відтак забезпечення якісної освіти.

Пріоритетною метою освіти в сучасній школі стає розвиток особистості, готової до правильної взаємодії з навколишнім світом, до оволодіння інформаційними технологіями, до самоосвіти та самовдосконалення. Водночас організація навчально-пізнавального процесу має зосереджуватися на активному використанні педагогічних технологій навчання у співпраці. Одним із основних прийомів організації спільної роботи учнів є технологія проектної діяльності.

На практичному рівні доведено, що однаково важливим і вирішальним чинником успіху навчання є забезпечення освітнього процесу активними видами та типами діяльності, що сприяють використанню дослідницької та пошукової роботи; розкрито основні форми використання проектних технологій на конкретних прикладах; виявлено особливості роботи з новітніми технологіями на уроках як інтегрованого курсу ЯДС так і мистецтва з метою забезпечення здатності учнів успішно здійснювати самостійне здобування знань, їх систематизувати, можливість орієнтуватися в інформаційному просторі, бачити проблему й ухвалювати рішення.

Методичний посібник може бути використаний учителями початкових класів.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	7
1.1. Сутність проєктної діяльності.....	9
1.2. Уміння, які формує проєктна діяльність.....	10
1.3. Види проєктів.....	9
1.4. Організація проєктної діяльності.....	10
РОЗДІЛ 2. НАВЧАЛЬНІ ПРОЄКТИ У ІНТЕГРОВАНОМУ КУРСІ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»	11
2.1. «Вода – це життя. Для чого потрібна вода на Землі?».....	17
2.2. Як людина використовує повітря? Джерела забруднення повітря. Охорона повітря.....	25
2.3. Екологічний проєкт «Збережи ялинку».....	29
2.4. Енергія. «Друге життя електричної лампочки».....	34
ВИСНОВКИ	39
СПИСОК ВИКОРИСАНИХ ДЖЕРЕЛ	40
ДОДАТКИ	41

ВСТУП

Діти із задоволенням завжди чимось займаються. Це корисно, а тому не варто їм заважати, треба лише взяти всіх заходів, щоб їм завжди було що робити.

Ян Амос Коменський

Модернізація загальної середньої освіти спонукала до розробки нової моделі початкової ланки освіти, переходу від традиційних формувань переважно «знань, умінь, навичок» до виховання якостей особистості, необхідних для життя в нових умовах відкритого суспільства. Пріоритетною метою освіти в сучасній школі стає розвиток особистості, готової до правильної взаємодії з навколишнім світом, до оволодіння інформаційними технологіями, до самоосвіти та самовдосконалення.

Водночас організація навчально-пізнавального процесу має зосереджуватися на активному використанні педагогічних технологій навчання у співпраці. Одним із основних прийомів організації спільної роботи учнів є технологія проєктної діяльності.

Проєктна діяльність — одна з найперспективніших складових освітнього процесу, адже вона створює умови для творчого саморозвитку та самореалізації учнів, формує всі необхідні життєві компетенції, зокрема: полікультурні, мовленнєві, інформаційні, політичні та соціальні. Самостійне здобування знань, їхня систематизація, можливість орієнтуватися в інформаційному просторі, бачити проблему й ухвалювати рішення відбувається саме через метод проєкту.

Метод проєктів є інноваційною педагогічною методикою. Він дає змогу найповніше врахувати індивідуальні особливості кожного учня, тобто реалізувати особистісно орієнтований підхід у навчанні, заснований на особистісних характеристиках, що передують досвіду, рівню інтелектуального, морального та фізичного розвитку дитини, розв'язати проблему мотивації, створити позитивну атмосферу навчання, навчити дітей застосовувати свої знання на практиці для розв'язання життєвих й особистісних проблем.

Проєктна діяльність дозволяє розвинути ефективні засоби самостійної навчальної діяльності, поєднати теоретичні та практичні складові діяльності учнів, дозволяє дитині розкрити, розвинути й реалізувати свій творчий потенціал.

Актуальність методу проєктів значно підвищується при переході сучасної системи освіти від управління процесом освіти за кінцевим результатом до компетентнісного підходу, пов'язаного з вихованням і розвитком компетентнісної особистості здатної діяти осмислено, орієнтуватись у навколишньому середовищі.

Такий перехід виправданий соціальним замовленням суспільства, що стрімко змінюються і вимагає доволі стрімких змін і від системи освіти. Сучасна система освіти має визначатися наданням учням можливостей міркувати, зіставляти різні точки зору, спираючись на знання фактів, законів, закономірностей на основі власних спостережень, досвіду, умінь проєктувати, творчо і нестандартно розв'язувати навчальні проблеми, бути толерантними до інших точок зору.

Актуальність даного посібника полягає у представленні практичних підходів до організації проєктної діяльності на уроках у початкових класах.

Виходячи із вищесказаного, обрана **тема** «Проєктна діяльність на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ» є цікавою і необхідною в сучасних умовах організації освітнього процесу для молодших школярів.

Даний методичний посібник уклала з **метою** допомогти вчителям початкових класів організувати проєктну діяльність саме на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

Визначаю такі **завдання**:

- прослідкувати теоретичні аспекти методу проєктів;
- ознайомити з прикладами реалізованих проєктів;
- показати практичне застосування отриманих знань;
- вчити дітей експериментувати та досліджувати;
- показати на прикладі організації роботи над проєктами реалізацію принципів педагогіки партнерства;
- розвивати ключові, предметні та міжпредметні компетентності.

Методична розробка складається із вступу, двох розділів, висновку, додатків та списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1.1. Сутність проєктної діяльності.

У сучасній школі метод проєктів розглядають як систему навчання, за допомогою якої учні набувають знань і вмінь у процесі планування та виконання практичних завдань-проєктів, що поступово ускладнюються. Цей метод завжди орієнтований на самостійну діяльність – індивідуальну, парну або групову, яку учні виконують протягом певного відрізка часу. Результати повинні бути наочними, тобто «відчутними». Взагалі, проєкт – це шість «П»: проблема, планування, пошук, продукт, презентація, портфоліо.

З погляду вчителя – навчальний проєкт – це дидактичний засіб, що вчить проєктуванню, тобто цілеспрямованій діяльності зі знаходження способу вирішення проблеми шляхом розв’язання завдань, що впливають з цієї проблеми.

З погляду учня проєкт – це можливість робити щось цікаве самостійно, в групі, парі, максимально використовуючи свої можливості. Це діяльність, що дозволяє кожній дитині проявити себе, спробувати свої сили, принести користь, показати свої знання, представити кінцевий результат по-своєму.

Однією з особливостей Нової української школи є впровадження в освітній процес початкової школи інтегрованого курсу «Я досліджую світ». Предметом вивчення на інтегрованому уроці виступають багатопланові об’єкти, інформація про сутність яких міститься в різних навчальних дисциплінах, широке використання міжпредметних зв’язків при різнобічному розгляді однопланових об’єктів; своєрідна структура, методи й прийоми, які сприяють його організації та реалізації поставлених цілей.

Серед таких активних діяльностей - метод проєктів у процесі викладання інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

Мета проєктного навчання:

1. Сприяти підвищенню особистої впевненості у кожного учасника проєкту.
2. Надихати на розвиток комунікативності та уміння співпрацювати.
3. Забезпечити механізм розвитку критичного мислення дитини, уміння шукати шляхи вирішення проблеми.
4. Розвивати в учнів дослідницькі уміння (виявлення проблем, збір інформації), спостережливність, уміння висувати гіпотези, узагальнювати, розвивати аналітичне мислення.

Створення проєкту – це творчість у першу чергу учнів, які працюють над проєктом. Враховуючи рівень розвитку самостійності у дитини, педагог обирає певний характер координації. Слід враховувати, що тільки особиста зацікавленість учня в триманні результату, позитивна мотивація вирішення проблеми проєкту можуть підтримати його самостійність.

1.2. Уміння, які формує проєктна діяльність. Дії учителя та учнів в ході проєкту.

Використання в освітньому процесі проєктної діяльності забезпечує формування таких умінь:

Навчально-організаційні: розуміння навчального завдання, послідовності дій, порівняння отриманих результатів із завданням, оцінювання своєї діяльності.

Навчально-інформаційні: уміння працювати з різними текстами, з реальними об'єктами як джерелами інформації, формувати з допомогою вчителя найпростіші моделі.

Навчально-логічні: уміння аналізувати матеріал, систематизувати опрацьоване та зібране.

Інтелектуальні: предметні і ключові компетентності, комунікативні уміння, уміння дискутувати, приймати рішення.

Дії учителя при організації проєктного методу:

- допомагати учням визначити мету діяльності;
- рекомендувати джерела отримання інформації;
- розкривати можливі форми діяльності;
- сприяти прогнозуванню результатів проєкту, що виконується;
- створювати умови для активності школяра;
- бути партнером;
- допомагати учню оцінити отриманий результат.

Дії учня можна охарактеризувати так:

1. Визначати мету своєї діяльності;
2. Відкривати нові знання;
3. Експериментувати;
4. Обирати шляхи вирішення проблем, які виникають в ході роботи над проєктом;
5. Нести відповідальність за свою діяльність.

Для успішних занять проєктною діяльністю необхідна наявність певних умов:

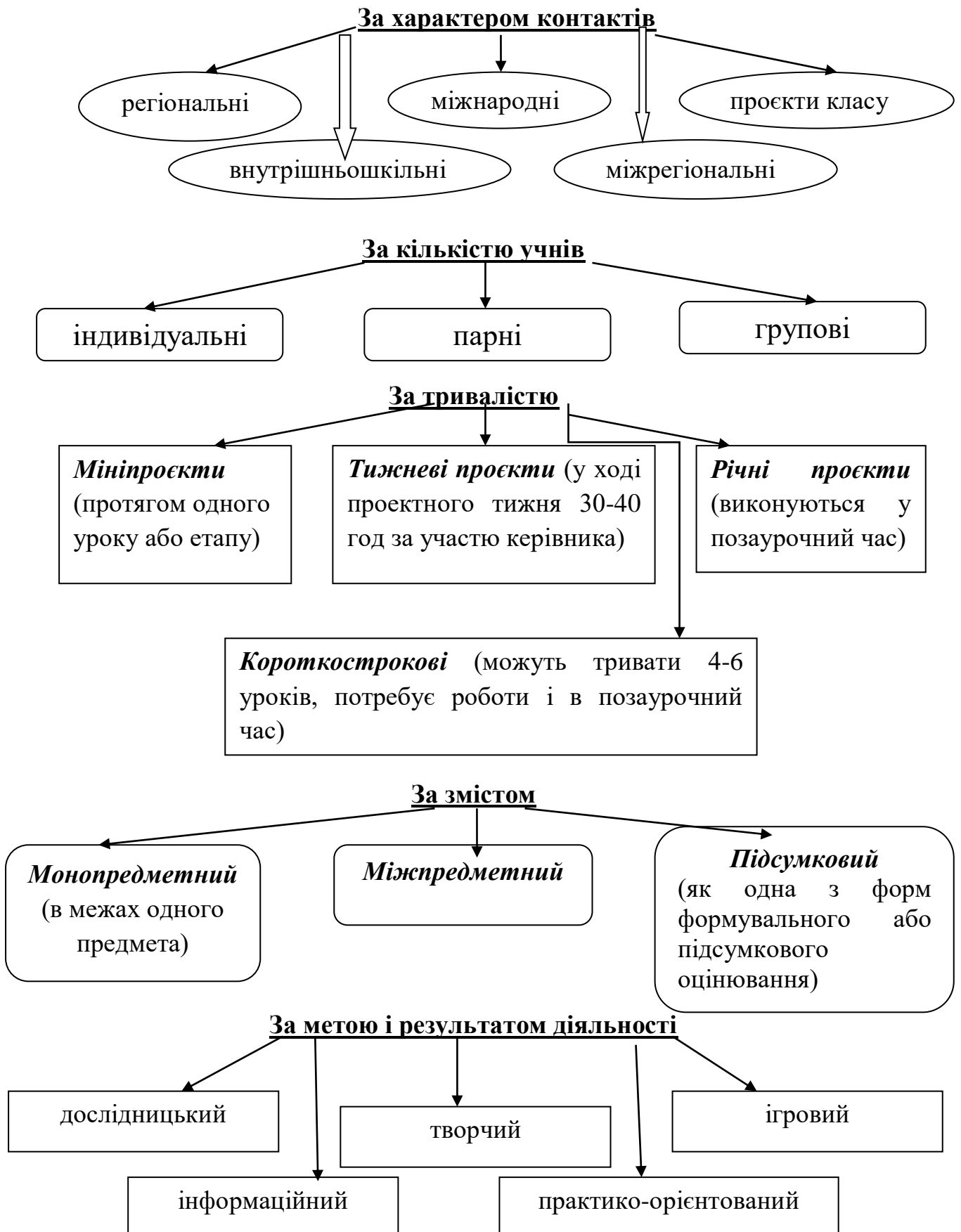
- бажання самої дитини,
- сприятливе середовище,
- грамотний доброзичливий викладач-консультант.

Без цього проєктна діяльність буде формальною, нецікавою для учня та неплідною.

Проєкти допомагають стимулювати нові навички 21 століття, які затребувані сучасним суспільством. Вони повинні навчити учнів швидко та безболісно адаптуватися до змін.

1.3. Види проєктів.

Розрізняють такі види проєктів:

1.4. Організація проєктної діяльності

Організовуючи проєктну діяльність у початковій школі, важливо брати до уваги психологічні особливості молодшого школяра. Проєкти в початковій школі відрізняються простотою. Учень має чітко уявляти не тільки завдання, що треба зробити, а й і як ці завдання виконати. Це можна зобразити такою схемою (додаток 1).

Успішна робота над колективним проєктом неможлива без усвідомлення особливостей роботи в команді. Ось тут доцільно розробити правила успішного впровадження проєкту. Прикладом можуть бути такі правила:

- Усі члени команди рівні;
- Команди не змагаються;
- Усі мають виявляти активність, не має бути пасивних;
- Кожен повинен отримати задоволення;
- Відповідальність за кінцевий результат несуть усі члени команди.

Організовуючи проєктну діяльність, доцільно залучати батьків, сестер, братів, інших дорослих. Бажання підтримати інтерес, спільно діяти, поділитися досвідом, знаннями, відгукнутися на прохання дітей позитивно впливає на результат навчання.

У початковій школі проєкти – це зазвичай не індивідуальна, а сімейна діяльність, оскільки дитина є обмеженою у засобах та інструментах пошуку, збору та обробки інформації. Тому, робота над методом здійснюється під керівництвом учителя та батьків.

Але батьки повинні постійно пам'ятати, що суть проєкту – це формування самостійності дитини у пошуку інформації, обробці даних, а не у тому, хто зробить його краще чи ефектніше. Батьки не повинні брати на себе більшу частину роботи, а ось допомога порадою, інформацією, виявлення зацікавленості з боку батьків – важливий фактор підтримки, мотивації і забезпечення самостійності школярів.

Особливо неоціненною є допомога батьків, коли діти роблять перші кроки у роботі над проєктом. Тому слід наголосити батькам, що вони виконують лише роль помічника – допомогти знайти разом інформацію у книгах, зводити до бібліотеки, пошукати в Інтернеті, допомогти відібрати найголовніше, допомогти охайно оформити результати пошуку. Головне слово для батьків «допомогти», але не «зробити замість». Краще тоді не робити зовсім, ніж зробити замість дитини.

Учень вчиться працювати в колективі, брати на себе і розділяти відповідальність за вибір, вирішення питань.

РОЗДІЛ 2. НАВЧАЛЬНІ ПРОЄКТИ У ІНТЕГРОВАНОМУ КУРСІ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»

Ключові питання:

- Ваємозв'язок води, повітря, рослин, тварин, ґрунту, корисних копалин та людини.
- Цілісність природи.
- Економне використання природних ресурсів.
- Енергозбереження.
- Охорона природи.

Тематичні питання:

- Який дар природи для людини найцінніший (вода, повітря, рослини, тварини)?
- Які екологічні проблеми актуальні для нашого села?
- Що робити, щоб зберегти ці дари природи для майбутніх поколінь?
- Як економити природні ресурси?
- Як економити електроенергію та збереження тепла в оселі?

Змістові питання:

- Для чого потрібна вода на Землі? Використання водних ресурсів людиною. Обмеженість запасів прісної питної води на нашій планеті. Важливість економного використання водних ресурсів для практичних потреб людини.
- Як людина використовує повітря? Джерела забруднення повітря. Охорона повітря.
- Значення рослин для природи і людини. Охорона рослинного світу.
- Яке значення мають тварини для природи та людей? Охорона тваринного світу.
- Енергозберігаючі заходи.
- Екологічні проблеми України та рідного краю. Шляхи їх подолання.

Ключові компетентності:

вміння вчитися:

навчально-організаційні: своєчасно готується до уроку; співпрацює в групі; переключається з одного виду роботи на інший;

загальнонавчальні: зосереджено слухає вчителя і товаришів, говорить не поспішаючи, чітко, вільно в процесі діалогічного і монологічного мовлення; виконує творчі завдання;

загальнопізнавальні: виконує творчі завдання в контексті навчальних завдань.

інформаційно-комунікативна: знаходить у повідомленні конкретні відомості; створює висловлювання з опорою на власний досвід та почуту інформацію;

загальнокультурна: діє згідно з прийнятими правилами поведінки на уроці;

громадянська: прагне охороняти природу рідного краю;

здоров'язберезувальна: дотримується санітарно-гігієнічних норм під час уроку.

Предметні компетентності

(конкретизовані навчальні цілі, очікувані результати)

Стислий опис: в умовах сьогодення основним завданням перед вчителями початкових класів стає впровадження нової моделі освіти, що формується на

компетентнісному підході, створенні сприятливих умов для розвитку й самореалізації кожної особистості як громадянина України. Поруч із цим одним із важливих напрямків національної системи виховання та невід'ємним структурним компонентом навчального процесу є формування екологічної компетентності підростаючого покоління, яка передбачає розвиток гармонійних відносин людини з довкіллям, виховання ціннісного ставлення до природи, що є обов'язковою умовою процвітання нашої держави. Природне середовище було, є і буде незмінним партнером людини в її повсякденному житті, бо з неї ми черпаємо всі наші багатства.

Екологічні уявлення формуються у молодших школярів у першу чергу на уроках Я досліджую світ. Знання, переведені у переконання, формують екологічну свідомість. Отже, складаючи календарний план з даного курсу звернула увагу на те, що передбачено 20% резервного часу, які можна використати на власний розсуд, в тому числі і на дослідницько-пізнавальні проекти. Переглянувши матеріал, вирішила об'єднати у один навчальний проект «Який дар природи найцінніший для людини?» питання використання води, очищення повітря, використання природних ресурсів, та бережливе ставлення до природи. Окремо виділила проект «Друге життя електричної лампочки» при вивченні теми «Енергія». Цікавим було те, що ці питання проекту наскрізно проходить по всіх темах курсу. Тому вирішила розпочати роботу над даним проектом, відповідно конкретно тематики курсу. Застосовуючи використання кооперативного (робота в групах) та перевернутого навчання (конструювання навчальної ситуації, використання активних й інтерактивних методів навчання) ставлю перед собою мету навчити учнів вчитися, підтримати їх пізнавальні здібності, стимулювати дослідницькі зацікавлення, стимулювати до пошуку різних шляхів розв'язання проблем як можливостей для нових відкриттів, підвищити впевненість в собі (діти не будуть боятися помилитися), розвивати вміння відстоювати свою позицію, презентувати себе, критично мислити, тобто успішно розвивати ключові, предметні та міжпредметні компетентності, наскрізні вміння, які допоможуть бути успішними в навчанні та житті загалом.

На основі дослідницького підходу до пізнання навколишньої природи учні розвиватимуть вміння встановлювати взаємозв'язки між компонентами неживої (вода, повітря, корисні копалини, ґрунт) та живої природи (рослини, тварини, люди); між діяльністю людини та екологічною ситуацією, що склалася в рідному краї. Вони створюватимуть презентацію про це у PowerPoint. Із цією метою шукатимуть цікаву інформацію про воду, повітря, корисні копалини, ґрунт, рослини, тварини, традиції українського народу, пов'язані з ними; фольклор, екологічний матеріал в енциклопедіях, посібниках, періодиці, довідниках, Інтернет-ресурсах. Учні виступатимуть з презентацією проекту на уроках ЯДС, відповідно до теми.

Навчальні цілі та очікувані результати навчання: під час проекту в учнів формуватиметься цілісна природничо-наукова картина світу, яка відображає основні закономірності у природі та місце в ній людини; елементарні уявлення і поняття про об'єкти і явища природи, їх взаємозв'язки та залежності у системі «нежива природа – жива природа», «природа – людина». Діти розвиватимуть аналітико-синтетичні

вміння. Вони продовжать формування навичок роботи в бібліотеці, з довідковою літературою, ефективно шукатимуть тексти та довідковий матеріал, навчатимуться добирати відповідні до теми малюнки для ілюстрацій. Презентуючи, учні набувають умінь виступати перед аудиторією, стисло формулювати свою думку, використовувати різні мультимедійні засоби, добирати найяскравіші переконливі факти. Під час представлення результатів своєї роботи в учнів формується вміння аргументовано доводити свою думку, використовуючи повні речення, ілюструвати ідеї, комбінуючи текст і зображення.

Діяльність учнів: на початку роботи над кожним проектом учні отримують інструктаж щодо технології виконання. Вони виконують необхідні дослідження, проводять спостереження, опрацьовують довідкову літературу. Разом із учителем створюють мультимедійну презентацію, вчаться самостійно працювати в PowerPoint. На уроці ЯДС демонструють її учням класу. Розвивають фантазію саме під час виготовлення новорічних іграшок з електричних лампочок.

Школярі разом із батьками шукають різноманітний матеріал, використовуючи енциклопедії, етнографічну літературу про вищезазначені компоненти живої та неживої природи, їх взаємозв'язок та охорону природних ресурсів, зокрема краєзнавчого характеру, добирають ілюстрації, сканують матеріал, фотографують, вчаться правильно оформлювати власну думку, працювати в Publisher.

Матеріали та ресурси:

Обладнання:

- комп'ютер
- принтер
- фотоапарат
- флешка
- проєктор

Програмне забезпечення:

- бази даних
- енциклопедія на компакт-диску
- програми опрацювання зображень
- програми для створення мультимедійних презентацій
- текстовий редактор
- програми для створення публікацій

I. Актуальність проєкту

У наш час людство переживає надзвичайно критичний період своєї історії — період зростання низки негативних факторів: знищення природи, зростання забруднення екології, вміння економити та заощаджувати енергоресурси. Вирішення екологічного лиха є одним з найголовніших практичних завдань для нашого суспільства. Від забруднення природне оточення страждає і хворіє: погіршуються умови життя рослин, тварин і самої людини. Щоб вижити людині, потрібно зберегти природу Землі.

На сучасному етапі і педагоги, і батьки усвідомлюють важливість навчання школярів правил поведінки в природі, збереження всього живого на Землі.

Одним із компонентів формули НУШ є екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів з розумінням важливості збереження природи для сталого розвитку суспільства. І чим раніше починається робота з екологічного виховання учнів, тим вищою буде її педагогічна ефективність і результативність. Молодші школярі повинні усвідомити сутність екологічного виховання. Діти — наше майбутнє, і вони повинні зберегти середовище для наступних поколінь.

Актуальність формування екологічної компетентності з раннього дитинства обумовлена:

- виникненням необхідності налагодження гармонійних стосунків людини і природи;
- недостатньою сформованістю екологічної компетентності підростаючого покоління;
- психологічною неготовністю дітей та їх батьків самостійно набувати екологічні знання і відкрито обмінюватися ними;
- природною потребою підростаючого покоління в екологічних знаннях;
- формування екологічної компетентності надає можливість дітям самостійно аналізувати екологічні ситуації, уявляти природу як унікальну цінність, почувати себе відповідальним за її стан.

На актуальність формування екологічної компетентності звертається увага і в Концепції екологічної освіти України: «Підготовка громадян з високим рівнем екологічних знань, екологічної свідомості і культури на основі нових критеріїв оцінки взаємовідносин людського суспільства й природи (не насильство, а гармонійне співіснування з нею), повинна стати одним з головних важелів у вирішенні надзвичайно гострих екологічних і соціально-економічних проблем сучасної України...».

Отже, формування екологічної компетентності повинно починатися з самого дитинства, бо набуті знання в цей час можуть надалі перетворитися в міцні переконання.

II. Мета і завдання проєктів:

- вчити проєктувати власну діяльність щодо раціонального використання природних ресурсів і презентувати результати;
- вчити розуміти цінність природних багатств для життя;
- вчити висловлювати та аргументувати власну думку, поважаючи позицію інших і дослухаючись до спільних рішень;
- вчити зіставляти прочитане, почуте із власним життєвим досвідом;
- ознайомити із ресурсозбереженням рідного краю;
- вдосконалювати навички працювати в групах;
- збирати і систематизувати матеріали про екологічні проблеми;
- розвивати вміння вести пошукову роботу;
- формувати екологічну компетентність учнів;
- активізувати творчу і пізнавальну діяльність;

- розвивати культуру спілкування, зв'язне мовлення;
- розвивати вміння здійснювати доказові міркування та вміння виділяти головне, істотне в досліджуваному матеріалі;
- розвивати вміння проявляти ініціативу, робити висновки;
- виховувати спостережливість, науковий підхід та інтерес до вивчення природи рідного краю;
- розвивати самостійне мислення, уяву, доказове та зв'язне мовлення, пам'ять, увагу, дрібну моторику, критичне мислення, навички вільного спілкування;
- виховувати шанобливого ставлення до природи.

III. Механізм реалізації проєктів:

1. Постановка проблеми.
2. Визначення теми та мети проєкту.
3. Ознайомлення учнів із суттю проєкту та основними етапами його реалізації.
4. Пошук відповідей на тематичні і ключові питання.
5. Узагальнення результатів досліджень.
6. Створення звіту у вигляді презентації, фото, друкованих матеріалів.

IV. Напрямки реалізації проєктів:

Підготовчий. Учитель коментує тему і мету проєкту. Мотивує діяльність учнів. Обговорює цілі і головні питання проєкту.

Планування.

1. Творча група працює за темою «Вода».

Завдання:

- дізнатися про запаси прісної води;
- з'ясувати, де ми витрачаємо даремно воду;
- визначити, як треба економити воду.

Кінцевий результат:

- скласти правила економного використання води;
- підготувати мультимедійну презентацію;
- колаж про використання води людиною.

2. Індивідуальна робота за темою «Повітря».

Завдання:

- вивчити склад повітря;
- дослідити чинники, які забруднюють повітря;
- провести дослід щодо забруднення повітря в себе вдома і в класі.

Кінцевий результат:

- розробити пам'ятку «Як підтримувати чисте повітря»;
- підготувати мультимедійну презентацію.

3. Колективний проєкт «Збережи ялинку».

Завдання:

- обговорення з дітьми та батьками учнів проведення акції «Збережи ялинку»;

- збирання цікавого матеріалу про хвойні рослини та представлення його у вигляді творчого екологічного проекту.

Кінцевий результат:

- виставка малюнків;
- конкурс на кращий вірш серед учнів класу та школи;
- виготовлення ялинкових композицій;
- відеозвернення до третьокласників громади щодо участі в акції.

4. Груповий міні-проект «Друге життя електричної лампочки»

Завдання:

- дати дітям уявлення про енергоощадні технології;
- навчати застосовувати вжитті знання про збереження тепла й електроенергії в побуті;
- дослідити, як можна зменшити втрати тепла та електроенергії в оселях;
- показати практичне застосування електричних лампочок.
- **Кінцевий результат:**
- розказати, які об'єкти використовують для освітлення приміщення, а які— для опалення;
- зробити висновок, учому переваги й недоліки кожного з них;
- виставка ялинкових прикрас з електричних лампочок.

Дослідницький, творчий. Відбувається збір та аналіз інформації за темою, пошук відповідей на основні питання з подальшим обговоренням, аналізом та корекцією, розвиток фантазії та творчих задумів у процесі практичної роботи.

Презентативний. Презентація проектів.

V. Очікувані результати:

- отримання учнями системи знань про природні ресурси рідного краю;
- формування пізнавальних, творчих, практичних та комунікативних компетентностей особистості;
- розвиток навичок пошукової діяльності;
- вміння економити енергоресурси;
- розвиток уміння брати на себе відповідальність за особисту та групову роботу;
- формування вміння працювати в групі;
- створення й демонстрація творчих робіт учасників проекту;
- підвищення інформаційної культури, рівня комунікативної компетенції учнів;
- інтерес до вивчення навколишнього світу.

VI. Захист частин проекту

Проводиться на уроках узагальнення та систематизації знань з курсу ЯДС та під час уроків резервного часу, які відведені програмою.

VII. Оцінка та самооцінка проекту.

Початковий рівень:

- пригадує вивчене з даної проблеми на попередніх уроках.

Середній рівень:

- розуміє значення природних багатств для людини.

Достатній рівень:

- виготовляє творчий проєкт на задану тему;
- знаходить спосіб його практичного застосування.

Високий рівень:

- презентує і захищає зміст навчального проєкту;
- висловлює власну думку щодо проєктів, створених самотійно та групами однокласників.

Параметри оцінки проєкту:

- обсяг і повнота досліджень, виконання етапів проєкту, самотійність, закінченість, підготовленість проєкту до сприйняття іншими учасниками проєкту;
- рівень творчості, оригінальність теми, рішень, підходів;
- якість, оформлення, відповідність, практичність продуктів діяльності.

VIII. Представлення результатів діяльності учасників

Представлення результатів досліджень і створення звіту у вигляді презентації.

2.1. Проєкт «Вода – це життя. Для чого потрібна вода на Землі. Як економно використовувати воду?»

Мета проєкту:

- виховання дбайливого ставлення до прісної води;
- сприяння підвищенню особистої впевненості у кожного учасника проєкту;
- розвинення комунікативності та уміння співпрацювати;
- забезпечення механізму розвитку критичного мислення дитини, уміння шукати шляхи вирішення проблеми;
- розвиток в учнів дослідницьких умінь, спостережливості.

Завдання проєкту:

- дізнатися про властивості води;
- визначити для чого потрібно людям прісна вода;
- дізнатися про запаси прісної води;
- з'ясувати, де ми втрачаємо даремно воду;
- визначити, як усунути зайву витрату води.

Гіпотеза:

- якщо кожна людина буде берегти воду, то ми будемо менше витрачати прісної води.

Об'єкт дослідження: прісна вода.

Предмет дослідження: способи заощадження прісної води.

Терміни виконання проєкту: вересень

Етапи виконання проєкту:

- підготовчий;
- дослідницький;
- практичний;

- висновок.

Методи роботи над проєктом:

- самостійне розмірковування;
- читання книг;
- пошук інформації в Інтернеті;
- спостереження;
- дослідження.

Список членів творчої групи:

- учитель початкових класів Стогній Світлана Миколаївна – керівник проєкту;
- учні класу;
- батьки – надають посильну допомогу.

Очікувані результати:

Після закінчення роботи над проєктом учні мають розширити свої знання про воду, її властивості та значення в житті людини. Познайомитися з причинами забруднення водойм і заходами їх охорони. Вияснити де люди даремно витрачають прісну воду та навчитися дбайливо та економно її використовувати.

Робота над проєктом

I. Початковий етап

Мета початкового етапу:

- створити творчу з вивчення теми проєкту про економне використання та збереження води в школі та вдома;
- підібрати в шкільній бібліотеці інформацію про запаси прісної води та її економне використання;
- розробити критерії оцінювання учнів у роботі над проєктом.

Дослідження :використання води вдома і в школі.

II. Основний етап

На цьому етапі учні збирають інформацію з теми в шкільній бібліотеці та Інтернеті, опрацьовують у групі, систематизують і розподіляють між собою навчальний матеріал.

Кожний член групи готує інформацію з таких питань:

1. Запаси прісної води.
2. Використання води в школі.
3. Заходи щодо економного використання води вдома і в школі.

III. Заключний етап

Цей етап передбачає аналіз результатів роботи групи та формування висновків роботи.

Підготовка до звіту

Учні готують ілюстративний матеріал, створюють колаж щодо використання людиною води, розглядають результати опитування з цієї теми.

Підготовка до презентації

Учні готують презентаційні матеріали:

- мультимедійна презентація «Як економно використовувати воду в повсякденному житті?»
- фотографії про витрати води вдома та школі;

- висловлюють пропозиції щодо водозбереження.

Звіт про використання води та заходи щодо збереження її в школі та вдома (виступ творчої групи з презентацією).

Хід проєкту «Як економно використовувати воду у повсякденному житті?»

1. Бесіда «Значення води у нашому житті», «Навіщо берегти воду».
2. Інтерактивні вправи.

Вправа «Ситуація»

Придумати причини виникнення ситуації, розвинути далі події, показати її наслідки.

Вчитель: До річки поспішали всі:

- тварини – щоб напиться;
- діти – щоб покупатися;
- рибалки – наловити риби;
- люди – відпочити.

Вчитель: Всім подобалася ця річка. Але раптом річка засумувала, тому що вона стала різнокольоровою: жовтою, червоною, чорною.

Вправа «Додай речення»

- Потрібно додати речення пов'язані з водою. Наприклад: Мені весело, коли я купаюся в річці.

- Я люблю....
- Я хочу...
- Мені сумно, коли...
- Мені цікаво, коли...
- Мені боляче, коли...

3. Слухання казки «Як люди образили річку».

Казка «Як люди образили річку»

В одному далекому краю жила Річка. Починалася вона з великого прозорого потічка, який ховався серед високих ялин і білокорих беріз. Наша Річка дуже любила подорожувати, багато побачила вона на своєму шляху, багатьох птахів і звірів напоїла, поки одного разу випадково опинилася в місті. Це місце було їй не знайоме: замість ялин і беріз тут стояли величезні будинки, в яких жили люди. У цьому місті не вистачало води, її доводилося привозити здалеку, тому кожна крапля цінувалася на вагу золота. Звичайно ж, городяни зраділи Річці і попросили її залишитися. Річка завжди всім допомагала і тому погодилася. По гладі її води поплили пароплави і човни, в жарку погоду купалися люди. А головне - Річка напоїла все місто. Ніхто тепер не боявся залишитися без води. Та сталося так, що люди швидко звикли до Річки і вже ні про що її не просили, а просто робили все, що їм заманеться. Поруч з нею побудували великий завод. З великих труб потекли брудні стоки. У Річку кидали різні непотрібні речі: банки, пакети, пляшки. В ній мили автомобілі. І ніхто з городян не подумав, що Річка - теж жива. А вона дуже переживала: «Чому люди так погано ставляться до мене? Адже я їх поїла, крутила турбіни електростанцій, давала світло, захищала від спеки в спекотні дні.

Минав час. Люди не припиняли забруднювати Річку, авона все чекала, коли ж вони нарешті схаменуться.

Одного разу по Річці пройшов танкер. Він був несправний, і у воду вилилося багато нафти. Захворіла Річка: «Ні, не можу більше залишатися з людьми. Треба йти від них, інакше я стану мертвою рікою». Покликала вона всіх жителів своїх, зібралися і риби, і качки, і звірі – вони очистили Річку, вилікували її. Побігла вона в край свого дитинства. Туди, де стояли ялини та берези, де людина - рідкісний гість. А мешканці міста виявили, що залишилися без Річки...

4. Обговорення казки.

- Як люди ставилися до Річки? Чи правильно вони себе вели?

II. Дослідницький етап.

1. Дослідження вдома «Використання води людиною».
2. Дослідження «Як потрапляє вода в кран та як витрачається вдома».

III. Практичний етап.

1. Виготовлення колажів «Для чого людям потрібна вода».
2. Складання пам'ятки.
3. Мультимедійна презентація «Як економно використовувати воду в повсякденному житті?».

А вода це справжнє диво!
Як прожити без води?
З нею ми завжди щасливі,
З нею в нас нема біди.

Є вода — ростуть рослини:
Ліс, сади, рясні поля.
Це чудово для людини
І радіє вся Земля.

Плавають в водичці діти,
Риби у воді живуть.
Розцвітають в лузі квіти.
І рясні дощі ідуть.

Кругообіг повсякчасно
На Землі вода веде.

Тож з водою всім прекрасно
І біди нема ніде!

Творча група у складі 4 чоловік працювала над проектом «Як економно використовувати воду у повсякденному житті?»

Вода – одне з головних багатств на Землі. Є вода прісна і солоня. Прісної води у світі небагато. Ці запаси виснажуються, прісної води стає все менше і менше. Важко уявити, що сталося б з нашою планетою, якщо б зникла прісна вода. А така загроза існує. Від забрудненої води страждає все живе, вона шкідлива для життя людини. Тому воду - треба берегти! Ми вирішили дізнатися, як можна берегти воду, і навчитися дбайливо її витрачати. Тому обрали тему дослідження: «Як економно використовувати воду в повсякденному житті?».

Перед собою поставили такі завдання:

- дізнатися про запаси прісної води;
- з'ясувати, де ми витрачаємо даремно воду;
- визначити, як треба економити воду.

Вода становить всього 3% від усіх запасів води на Землі. Решта вода, яка становить 97%, солоня, і тому непридатна для пиття. Більша частина всього запасу прісної води заморожена в льодовиках. А це означає, що кількість доступної прісної води мізерно мало в порівнянні із загальною кількістю води на всій Землі. Тому так важливо раціонально використовувати запаси прісної води.

Разом з батьками вирішили провести спостереження:

- 1 – як вода потрапляє в кран;
- 2 – використання людиною води вдома.

Отже, ми з'ясували, що вода потрапляє в кран з свердловини або річки. Тільки в кран вона потрапляє не відразу: ті крапельки, якими ми умиваємо руки, проробили великий шлях. Спочатку з річки (свердловини) людина направила в труби, де очистили воду і після цього вона потрапляє до нас. Для того щоб чиста вода побігла з нашого крана, довелося потрудитися багатьом людям: одні на заводі робили труби, інші допомогли воді потрапити в труби, тобто побудували водопровід, треті очистили воду, четверті ремонтують крани. А нам іноді здається, що вода сама тече з крана і її дуже багато, можна не економити, нехай собі ллється! Але тепер знаємо, що вода тече в кран з річки, і якщо всі люди будуть залишати крани відкритими, що ж може статися?

Ми стали спостерігати, як ми користуємося водою. Виявилось, нерозумно: чистимо зуби, відкритий кран, і вода струменем тече в каналізацію. Забуваємо закрити кран. Миємо посуд, тримаючи кран відкритим. Щільно закриваємо кран, і вода потихеньку капає. Дитина в їдальні миє руки, відкривши кран повністю.

В мережі Інтернет я знайшла інформацію, з якої дізналася:

- з повністю відкритого крана йде до 15 л води в хвилину;
- через незакритий кран виливається близько 1000 літрів води за годину;
- найменший витік відносить до 80 літрів води в добу;
- мити брудний посуд під сильним струменем йде близько 100 л води;
- при митті автомашини з шланга витрачається до 200 л води;
- при підтіканні води в унітазі на добу витрачається 40 л води;
- приймаючи душ протягом 5 хвилин, витрачає близько 100 літрів води;
- наповнюючи ванну лише до половини, витрачає 150 літрів води;
- для прийняття ванни треба в три рази більше води, ніж для душу.

Чому необхідно економити воду?

- Води на Землі багато, але більшу частину води становить солоня вода морів та океанів, а людям потрібна прісна вода.
- На кожні 100 л води припадає лише 2 л прісної.
- Три чверті населення світу відчувають гостру нестачу чистої питної води.

Склали правила економного використання води:

- стежити за справністю кранів;
- регулювати силу струменя води;
- при чищенні зубів набирати воду у склянку;
- мити посуд в мисці, використовуючи мінімум миючого засобу;
- виключати воду при митті рук та обличчя;
- не виливати воду даремно.

Закрути міцніше кран, щоб не витік океан.

ЦЕ СТОСУЄТЬСЯ КОЖНОГО !

- Якщо з крана прокапає вода зі швидкістю 5 крапель за 1 хв, то за 1 год це буде 300 крапель.
- За добу це становитиме 7 200 крапель.
- За рік – 2 628 000 крапель.

А 2 628 000 крапель – це буде 2 т 628 кг води.

І ЦЕ ТІЛЬКИ З ОДНОГО НЕСПРАВНОГО КРАНУ!

Джерельце висохло, струмок ослаб,
А ми у крана – крап, крап, крап...
Міліють ріки та моря.
Не витрачай води дарма,
Бо пройде небагато літ –
Загине без води весь світ.

Висновки:

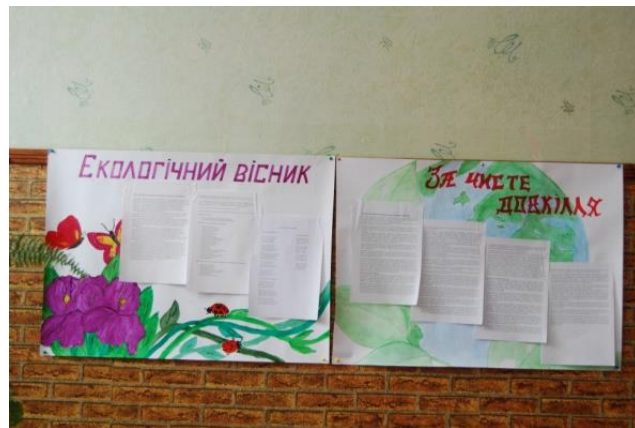
- Звертай увагу, чи не тече даремно вода з крана будинку. Якщо ти помітиш таке, закрій кран.
- Буває, ми витрачаємо багато води марно, не помічаючи цього. Приміром, ти миєш руки, вмиваєшся під сильним струменем. Прикрій трохи кран. Це не завадить умитися, а води витече менше.
- Навчися чистити зуби так, щоб не витрачати даремно воду. Для цього не залишай кран відкритим, поки чистиш зуби і полощеш рот. Відразу наливавай воду в стаканчик і закривай кран. Полоскати рот з стаканчика дуже зручно. А скільки води ти збережеш!
- Якщо вода тече через несправність крана або колонки, треба відразу ж повідомити дорослим. Не смітити на берегах річок, не мити в них машини.

Жива вода дає життя
Всьому живому в світі.
Якщо живе жива вода,
Тоді земля у квіті.

Л. Забашта

IV. Підсумок проєкту.

1. Виставка колажів.

2.2. Проєкт «Повітря»

Тема. «Як людина використовує повітря? Джерела забруднення. Охорона повітря».

Мета: формувати уявлення про склад повітря, про домішки в повітрі; джерела забруднення повітря та шляхи збереження його чистоти; продовжувати формувати вміння порівнювати, робити висновки; застосовувати знання у новій ситуації, виховувати обережність з вогнем у природі, прагнення охороняти чистоту повітря і зберігати власне здоров'я та навколишню природу.

Об'єкт пізнання: повітря.

Вид проєкту: навчальний, індивідуальний.

Форма проведення: урок.

Завдання проєкту: залучити учнів та батьків до пошуку інформації про повітря, до розв'язання проблем загальнолюдського масштабу.

Способи реалізації завдань: збирання інформації, проведення дослідів, спостереження.

Учасники проєкту: учні класу, батьки, вчитель.

Результати роботи: пам'ятка «Як зберегти повітря чистим», мультимедійна презентація «Охорона повітря».

Тип проєкту: короткотривалий (місяць), дослідницький.

Ключові компетентності

вміння вчитися:

навчально-організаційні вміння і навички:

- під керівництвом учителя визначає мету роботи і план її виконання;

загально мовленнєві вміння і навички:

- виділяє під час читання і слухання важливі за змістом слова; нове, незрозуміле;

загально пізнавальні вміння:

- робить висновок – узагальнення за допомогою вчителя;

контрольно-оцінні вміння:

- відповідає «своїми словами», зв'язно й послідовно описує побачене;

інформаційно-комунікативна:

- знаходить у тексті конкретні відомості;

загальнокультурна:

- дотримується правил поведінки на уроці;

здоров'язбережувальна:

- розпізнає правильне і неправильне сидіння за партою; вміння сидіти і працювати з комп'ютером.

соціальна:

- співпрацює в команді.

Очікувані результати:

- вміє презентувати результати дослідження з виявлення пилу в повітрі та встановлення джерел його забруднення за змістом створеного ним певного освітнього продукту;
- оцінює власну проєктну діяльність та проєктну діяльність однокласників.

Етапи роботи над проєктом

1. Організація проєкту.

- визначення теми, мети міні-проєкту, вид та тривалість.

2. Планування проєктної діяльності.

- Ознайомлення з темою, провідною проблемою, постановка завдань для індивідуальної роботи.

Учитель:

Послухайте текст.

Якість повітря в приміщенні

Дуже часто люди звертають увагу на чистоту атмосферного повітря, а про якість повітря у приміщенні думають мало або ж і взагалі забувають. Учені стверджують, що іноді повітря у приміщенні виявляється більш забрудненим, а ніж назовні, навіть у промислових містах. Сьогодні люди проводять у приміщенні більше часу.

Чисте повітря особливо важливе для дітей. Об'єм повітря, який вони вдихають, у розрахунку на масу їхнього тіла, набагато перевищує аналогічний показник для дорослих. Відтак ризик накопичення шкідливих речовин в організмі дитини набагато більший.

Бесіда:

- Чому так важливо звертати увагу на чистоту повітря в приміщенні?
- Для кого особливо важливе чисте повітря? Чому?

Практичне завдання: *виявити пил в повітрі та встановити джерел його забруднення та ознайомити однокласників з отриманими результатами.*

3. Дослідницький етап.

Самостійна робота учасників проєкту над індивідуальними та груповими дослідженнями.

Індивідуальне дослідження: склад повітря; причини забруднення повітря; що треба зробити, щоб наше повітря було чистішим.

Групове дослідження: виявлення джерел забруднення повітря у приміщенні класу.

Дослідження 1. Виявлення пилу у класній кімнаті:

- витерти вологою серветкою листки на квітах, підвіконнику, парті;
- порівняти серветки, зробити висновок.

Дослідження 2. Виявлення джерел забруднення на власному подвір'ї:

- змастити олією три аркуші паперу і розмістити на вікні з вулиці, у саду, біля димоходу;
- порівняти аркуші, зробити висновок.

4. Реалізація проєкту.

- Пошук джерел інформації, способів збору, відбір необхідної та систематизація;
- Самостійна дослідницька робота учнів;
- Підготовка мультимедійної презентації;
- Захист проєкту на уроці;
- Висновки.

5. Форми презентації.

- Усний виступ групи.
- Індивідуальна презентація на тему «Охорона повітря».

6. Підсумок проєкту.

Висновок: підрахувавши, учні зробили висновок, що часте вологе прибирання та наявність кімнатних рослин у приміщенні значно підвищують чистоту повітря в оселі.

Захист проєкту (урок ЯДС).

2.3. Екологічний проєкт «Збережи ялинку».

У грудні проходить традиційна акція Всеукраїнської екологічної ліги «Збережи ялинку».

Мета акції: схилити громадян України відмовитися від передноворічного винищення хвойних дерев та показати шкідливі наслідки передноворічного вирубування хвойних дерев. Акція спрямована не тільки на попередження незаконної вирубки сосен та ялин, а й на формування громадської думки про «ялинкову» проблему шляхом пропаганди заміни живих дерев на композиції з гілок.

Екологічний проєкт «Збережи ялинку»

*Не рубай ялинку! Бережиялинку!
Хай пташки співають в ївітахдзвінко,
Хай маленькабілка тут гризегорішки,
А вухастий зайчик відпочинетрішки.
Глянь, яка чудова наша Україна,
Будь природі другом, будь природісином!*

Мета: формування у підростаючого покоління відповідального ставлення до природних багатств рідного краю, підвищення творчої активності та природоохоронної діяльності дітей; розвивати спостережливість, критичне мислення, вміння робити висновки, розвивати навички усного мовлення; вчити працювати в групах, представляти результати дослідницької роботи; розвивати особистість школяра через підсилення творчих, моральних та соціальних основ; виховувати дбайливе ставлення до природи, екологічну культуру.

Дидактична характеристика проєкту

Тип проєкту: екологічний, творчий, груповий.

Об'єктпізнання: інформація про ялинку.

Освітній продукт: виставка композицій з ялинкових та соснових гілочок.

Навчальні предмети: читання, ЯДС, дизайн і технології, мистецтво.

Тривалість: грудень.

Учасники проєкту: учні класу.

Партнери проєкту: учні 1-4 класів, батьки.

Актуальність проєкту

Настала зима. Ось уже сніг скрипить під ногами. Наближення Нового Року все відчутніше. А головне дерево свята, звичайно ж, ялинка, прикрашена іграшками, гірляндами, Вона створює особливий святковий настрій. Але щороку після новорічних свят ми спостерігаємо картину, як на смітниках лежать ялинки, які нещодавно прикрашали будинки і радували дітей. Не правда, чим урна картина? Ми задумалися, а чи можуть діти допомогти лісовим красуням, змінити ситуацію? Тому ми вирішили до настання новорічних свят привернути увагу дітей, батьків, жителів нашого села до цієї проблеми – збереження лісових красунь.

З метою запобігання вирубці молодих хвойних дерев напередодні Нового року проводиться екологічна акція «Збережи ялинку». Для цього організовується вся громадськість з метою належного запобігання вирубці та збереження зелених «красунь». Проєкт спрямований на екологічне виховання учнів. У сучасних умовах загострення проблем взаємодії людства й природи виникає необхідність виховувати молоде покоління у шанобливому ставленні до всього суцього, змінити споживацьке ставлення до природи.

Завдання проєкту:

1. Формувати початкові вміння і навички екологічно грамотної поведінки дітей у природі.
2. Розвивати пізнавальний інтерес до світу природи.
3. Розвивати вміння правильно взаємодіяти з природою.
4. Сприяти розвитку творчих здібностей, уяви дітей.
5. Виховувати дбайливе ставлення до хвойних дерев, бажання зберегти їх зростаючими в найближчому оточенні: на ділянці в лісі.
6. Сприяти включенню сім'ї в процес реалізації проєкту з формування екологічної культури.
7. Привернути увагу мешканців села до проблеми збереження хвойних дерев у період передноворічних та новорічних свят.

Спосіб вирішення проблеми

Екскурсії, спостереження, аналіз, власна творча робота, робота з додатковою літературою (додаток 2), бесіда з батьками, практична робота.

Обладнання: малюнки про ялинку, виставка новорічних композицій з ялинових та соснових гілок, комп'ютер.

План проведення

1. Обговорення з дітьми та батьками учнів про проведення акції «Збережи ялинку», збір цікавого матеріалу про зелену красуню та представлення його у вигляді творчого екологічного проєкту.
2. Виставка малюнків.
3. Конкурс на кращий вірш серед учнів школи.
4. Виготовлення ялинкових композицій.

Вступ

Перед Новим роком у багатьох країнах люди прикрашають вічнозелені дерева, які вирубують у лісі й приносять додому. Як вони називаються? Так, ялинки і сосни. Щороку перед новорічним святом вирубують їх великі площі. От і уявіть, скільки кожного року гине від сокири зелених красунь, які дають людям кисень, прохолоду, гриби, зберігають вологу. Земля стає негарною, бідною.

На планеті Земля немає рослин менш вибагливих і витривалих. Вони ростуть у суворому кліматі – там завжди дуже холодно, ростуть на збіднених ґрунтах, де мало вологи і поживних речовин. Деякі з них можна зустріти високо в горах, де, здається, вони ростуть на камінні. Ці дерева мають надзвичайно велике коріння, яким вони дістають з ґрунту вологу. Тому вони й не бояться засухи.

Вічнозелені дерева використовують і для прикрашання вулиць у містах і селах. Адже вони дуже гарні, на них приємно дивитися в усі пори року. Та й на кисень вони дуже багаті. А ще цінні ванни з хвоєю, а також виготовлені з неї бальзами, шампуні, екстракти, мило.

Ялинка – помічниця людини в будівництві, медицині. Знищення цих красунь приносить величезну шкоду не лише людині, але й лісовим мешканцям: руйнуються пташині гнізда, знищуються будиночки комах, зменшується кількість їжі для птахів і тварин.

Реалізація проєкту

Учні класу вирішили долучитися до участі в акції «Збережи ялинку». Разом склали план проєкту.

1. Оголосити конкурс «Замість ялинки – зимовий букет», конкурси власних віршів, казок, оповідань новорічної тематики, виставку малюнків.
2. Розповсюдити листівки, плакати та інші інформаційні матеріали, присвячені збереженню хвойних насаджень.
3. Провести агітаційну роботу із залученням до акції людей різного віку.
4. Дослідити, скільки ялинок буде вирубано до Новорічних свят у своєму селі.
5. Підготувати відеозвернення до учнів громади з проханням підтримати акцію «Збережи ялинку».

Опис проблеми

Коли ялинки плачуть...

«Новий рік – казкове свято, під час якого здійснюються всі бажання» – так кажуть батьки дітям в новорічну ніч. На наступний день діти знаходять подарунки під ялинкою, а через два тижні ялинку викидають на смітник. Коли я була маленька і мені казали загадати бажання в новорічну ніч, я думала: «А про що мріє ялинка у лісі на Новий рік?». Тоді мені здавалось, що вона мріє стояти «красунею» в моїй

кімнаті. Тепер я розумію, якби ялинка могла мріяти, вона, напевне, мріяла б про те, щоб не бути зрубаною сокирою браконьєра під наступний Новий рік.

Звичайно, святкування Нового року мусить бути. Діти мають вдихати аромат хвої, проводити свято у новорічних костюмах, радіти приходу Діда Мороза і Снігурочки, зривати солодощі з пахучих зелених гілок ялинки, милуватися мерехтінням кольорових гірлянд. Але потрібно врахувати і те, щоб діти наших дітей не задихнулися без «легень України» і тому варто придбати нехай не штучну, а бодай зрубану лісниками, промарковану ялинку. Тоді є надія, що замість неї посадять іншу і молоді зелені насадження не зникнуть.

Але що ж ми можемо зробити, спитаєте ви? Вже зараз ми зобов'язані радикально змінити своє ставлення до лісів і подумати над тим, як зберегти і примножити наше лісове багатство.

Хід проєкту

1. Результати оголошеного конкурсу в школі.

- Виставка композицій новорічних букетів, малюнків у школі;

- Власний вірш Петрусенко Люби, учениці 11 класу.

Новий рік – веселе свято
Та не для малих більчат.
Вчора бігали, стрибали,
А сьогодні всі мовчать.
Від маленького лісочка,
Що вцілів торік в огні
І був домом для руденьких,
Залишилися лиш пні.
За півдня все позникали нелегали-лісники
Й на базар, і щоб продати – вирубали ялинки.
Ще й без дозволу й паперів чи важливі всі вони?
Бо ж печаті не повернуть у ліс жодної сосни.
А ялинки всі красуні і стрункі, як на підбір.
Проживуть ніч новорічну та й відправляться на двір.
На смітник, а чи на дрова піде молода ялина.
І тихенько там у грубці пишне дерево геть згине.
А вона могла ж ще жити і приносить користь людям,
Зле повітря освіжити і у вихідний, і в будень.
Добрі люди, схаменіться, і не будьте так жорстокі.
Не збавляйте вік ялині, хай живуть зеленоокі!

Бо вони – це дім тваринам, і рослинам, і грибам.
Та й, погодьтеся, так приємно погуляти лісом нам.
В Новий рік звершити диво просто кожному із нас.
Хай сосна росте красиво і оберігає вас!

2. Дослідження.

Провели дослідження і виявили, що в селі Бірки всього 80 дворів, а в селі Сватки 221 двір. Можна припустити, що тільки 10% можуть поставити в будинку штучні ялинки, 10% - можливо не ставитимуть взагалі ні штучних, ні живих. Тоді решта – 80% обов'язково поставлять ялинку і це вже точно, що живу. А скільки сіл у нас у районі, а в області, а у всій Україні? Порахувати неважко, скільки ялинок і сосон знищується кожного року на новорічні свята.

3. Відеозвернення до учнів громади.

Учитель. Ми

Учні. Учні Сватківського ЗЗСО I – III ступенів.

Учитель. Звертаємося із пропозицією до учнів громади долучитися до акції «Збережи ялинку», яка проходить під девізом «Росла собі ялиночка і я із нею рік».

Учні.

1. Село у нас невеличке і кожен бажає прикрасити оселю вічнозеленою красунею. Нам неважко було порахувати скільки за рік було знищено ялинок сватківчанами. А за два роки? А за 10 років? Шокуюча цифра.
2. Зачепило? Тоді дізнайся про кількість зелених жертв у твоєму селі чи місті.
3. Через кілька років ліси перетворяться на величезну плантацію пеньків.
4. А як відомо, тільки стареньким зручно відпочивати на пеньках.
5. Звичайно, складно уявити Новий рік без традиційно прикрашеного деревця яскравими іграшками.
6. А хіба це обов'язково повинна бути ялинка, та ще й свіжозрубана?
7. Час згадати наших предків. Вони дерев не знищували.
8. А прикрашали яблуньку, власноруч висаджену у діжечку.
9. Якраз воно й ставало новорічним деревцем. Яке після свята не викидали на смітник, а весною висаджували з діжечки в сад.
10. Так ось чому Україна була пишним зеленим садом.
11. А я пропоную повернути народні традиції.
12. Не лініться, а весняну днину у відерце посади ялину.
Поливай і землю їй розпушуй. Хай милує око й гріє душу.
І тоді на новорічне свято радість прийде в кожную рідну хату.
13. Засміється вогниками дзвінок

Висаджена власноруч ялинка.

Пісня на мотив пісеньки «У лісі, лісі темному»

Бажання, щоб здійснити у новорічний час,
До справи долучитися запрошуємо вас.
Якщо природу любите, ми просимо про те,
Ялиночку не зрубуйте, нехай собі росте.

Щоб світлим був і затишним звірят зелений ліс,
Потрібно перейматись цим дорослим і малим.
Не гайте ні хвилиночки - це справа не проста.
Ви посадіть ялиночку, хай з вами підроста.

Щоб ялинок не рубати, треба штучні купувати.
Можна гілочку зірвати та гарнесенько прибрати.
І тоді такі ялинки будуть також веселинки.

Буде наш букет не гірший, ніж зелене деревце.
А звірятам і пташатам він домівки збереже.

Разом:

Починай із себе! Збережи ялинці життя!

4. Підсумок проєкту.

Запам'ятайте:

Учень. Ялинка - не головне, можна виготовити цілий ряд виробів з гілок сосни, поєднавши їх з новорічними прикрасами, варто лише використовувати фантазію. Таким чином, ми подбаємо про природу.

Учень. Можна прикрасити будинок оригінальним ялинковим букетом, не рубаючи все дерево. Новорічні композиції прекрасно вписуються в сучасний інтер'єр. Вони прикрашають новорічні столи, підносяться як подарунки. Їх можна поставити на обідній чи книжковий стіл, сервант, книжкову полицю, телевізор.

Учень. Основу таких композицій складають красиво вигнуті гілки хвойних рослин. Можна використовувати різні природні матеріали - спиля дерев, шматки кори, гриби, включати в композицію живі квіти, плоди, ялинкові іграшки, свічки.

Учитель. Головна мета - показати людям за допомогою композицій казковий новорічний світ, дати їм можливість хоч на мить піднятися над буденністю, помріяти про щось хороше і світле.

Маючи свій будинок та двір, можна виростити свою власну ялинку чи сосну і прикрашати її на новорічні свята. Останнім часом за кордоном з'явилася нова послуга - продаж ялинок в горщиках. Живу ялинку навесні можна висадити в ґрунт.

Пам'ятайте:

Рубка дерев призводить до непоправних наслідків. Потрібно садити дерева, а не рубати. Цим ми очистимо повітря, дбатимемо про воду, землю, її красу. Так, ялинки, як і інші дерева, треба берегти!

Учні. Отже, ми звертаємось до вас: «Не знищуйте живих ялинок! Бережіть ліс!»

2.4. Міні-проєкт «Енергія»

Тема. «Друге життя електричної лампочки».

Мета: дати дітям уявлення про енергоощадні технології; навчати застосовувати життєві знання про збереження тепла й електроенергії в побуті; дослідити, як можна зменшити втрати тепла та електроенергії в оселях; активізувати пізнавальну діяльність дітей; збагачувати активний словник відповідно до тематики; розвивати самостійне мислення, вміння досліджувати, уяву, доказове та зв'язне мовлення,

пам'ять, увагу, дрібну моторику, критичне мислення, навички вільного спілкування; виховувати бережливе ставлення до навколишнього середовища, пізнавальний інтерес, естетичний смак.

Об'єкт пізнання: електроенергія в побуті.

Вид проєкту: навчальний, груповий.

Форма проведення: урок.

Завдання проєкту: залучити учнів та батьків до пошуку інформації про енергозберігаючі технології, до розв'язання проблем загальнолюдського масштабу.

Способи реалізації завдань: збирання інформації, проведення дослідів, спостереження.

Учасники проєкту: учні класу, батьки, вчитель.

Результати роботи: пам'ятка «Як економити електроенергію вдома», ялинкові прикраси з електричних лампочок.

Тип проєкту: довготривалий (місяць).

Ключові компетентності

вміння вчитися:

навчально-організаційні вміння і навички:

- під керівництвом учителя визначає мету роботи і план її виконання;

загально мовленнєві вміння і навички:

- виділяє під час читання і слухання важливі за змістом слова; нове, незрозуміле;

загально пізнавальні вміння:

- робить висновок – узагальнення за допомогою вчителя;

контрольно-оцінні вміння:

- відповідає «своїми словами», зв'язно й послідовно описує побачене;
- висловлює та аргументує власну думку, поважаючи позицію інших і дослухаючись до спільних рішень;

інформаційно-комунікативна:

- знаходить у тексті конкретні відомості;

загальнокультурна:

- дотримується правил поведінки на уроці;

здоров'язберезувальна:

- розпізнає правильне і неправильне сидіння за партою; вміння сидіти і працювати з комп'ютером.

соціальна:

- об'єднується з іншими дітьми у групи, пари для спільної діяльності;
- співпрацює в команді.

Очікувані результати:

- ставить запитання дорослим і одноліткам щодо інформації, яка викликає сумнів або є не зрозумілою;
- використовує різні стратегії розв'язування проблемної ситуації;
- порівнює здобутий результат із припущенням;
- виконує та презентує творчу роботу.

Етапи роботи над проєктом

1. Організація проєкту.

- визначення теми, мети міні-проєкту, вид та тривалість.

2. Планування проєктної діяльності.

- Ознайомлення з темою, провідною проблемою, постановка завдань для індивідуальної роботи.

Учитель:

- Пригадайте, якінові електричні прилади з'явилися у вашому домі. З якою метою їх придбали?
- За місяць родина споживає (взимку) приблизно 300 кВт. Як порахувати витрати?
- Як гадаєте, скільки електроенергії споживає ваша родина взимку? Це багато чи мало? Обґрунтуйте свою відповідь.
- А як ви можете економити електроенергію і гроші вашої родини?

3. Дослідницький етап.

Самостійна робота учасників проєкту над індивідуальними та груповими дослідженнями.

Індивідуальне дослідження: електричні прилади у вашому домі; витрати електроенергії; кількість звичайних електричних лампочок.

Групове дослідження: освітлення та електричні прилади класу.

Хід проєкту:

1. Які об'єкти використовують для освітлення приміщення, а які— для опалення. У чому переваги й недоліки кожного з них.
- Заповнення таблиці:

Об'єкт	Переваги	Недоліки
--------	----------	----------

2. Робота з інтернет ресурсами:

- Що таке енергозбереження?
- Які способи економії тепла, води та енергії в побуті?

3. Досліди зі свічкою. Висновок.

4. Як можна економити енергію та гроші родини?

5. Творча практична робота: виготовлення новорічних іграшок з електричних лампочок.

1. Нині в більшості є комп'ютер, підключений до мережі Інтернет. Завдяки розвитку сучасних технологій відеодзвінок по скайпу став буденністю; у декого є автомобіль, а на літаку швидко можна дістатися до будь-якої точки планети. І, звичайно, всі ці блага цивілізації потребують колосальних витрат енергії, неймовірних ресурсів, використання яких безжально виснажує надра нашої Землі.

У світі дуже гостро постає питання раціонального використання енергоресурсів. Енергія, яка використовується в будинках, виробляється внаслідок спалювання нафти, газу, вугілля. На планеті щороку зменшуються запаси паливних корисних копалин, а їх використання врешті-решт призведе до економічної та екологічної кризи. Тому використовувати їх треба економно.

2. Енергозбереження — це шлях до збереження природи Землі.
Існує багато способів економії тепла, води та електроенергії в побуті.
Зберігаючи тепло та електроенергію, ми дбаємо про своє майбутнє.
3. **Висновок:** Що менше енергії споживає людство, то менше витрачає палива і забруднює природу.
4. Правила економії енергії та грошей моєї родини:
 - готуватися до занять при денному світлі;
 - якщо ввімкнена настільна лампа, вимикати інше освітлення;
 - виходячи з кімнати, вимикати світло;
 - використовувати енергоощадні лампи, бо вони споживають електроенергії приблизно у 8 разів менше за звичайну;
 - замінити звичайні електричні лампи на енергоощадні;
 - виключати з розетки електричні прилади, які на даний час не потрібні;
 - не залишати включеними магнітофон, телевізор, зарядні пристрої.
5. Практична робота:

Щойно випадає сніг інадворі тримається мінусова температура, у нас з'являється новорічний настрій. Адже свято прийде до нас дуже скоро, і ми маємо підготуватися до нього. Що для цього зазвичай роблять? У приміщенні ставлять ялинку, розвішують гірлянди, іграшки, прикрашають вікна.

Отож і ми спробуємо створити новорічний настрій, виготовляючи новорічні іграшки зі старих електричних лампочок.

ВИСНОВКИ

Проектна діяльність виступає однією з основних структурних одиниць процесу навчання, вона сприяє:

- Забезпеченню цілісності педагогічного процесу, здійсненню в єдності різнобічного розвитку, навчання та виховання учнів;
- Розвитку пізнавальних і творчих здібностей, активності й організованості, самостійності та цілеспрямованості учнів;
- Формуванню проектного світогляду і мислення, здобуттю узагальнених предметних і між предметних знань і вмінь;
- Формуванню пізнавальних мотивів навчання, оскільки учні бачать кінцевий результат своєї діяльності, який підвищує їхню самооцінку, викликає бажання вчитися і вдосконалювати свої знання, вміння та особистісні якості.

Використання в освітньому процесі проектної діяльності забезпечує:

- Результат позитивної педагогіки: бачити в дитині лише позитивне і добре – у стосунках, у поведінці, у процесі роботи;
- Результат активної педагогіки: зробити учня творцем своєї власної освіти;
- Повагу вчителя до дитини: кожен учень/учениця унікальні.

Навчальні проекти дають змогу:

- Підвищити/розвинути таланти та здібності дитини;
- Зміцнити стосунки між собою;
- Учаться розуміти, що жити і працювати разом краще;
- Допомогти дитині реалізувати себе, відкритися;
- Ураховувати індивідуальність, неповторність, унікальність кожного.

Обрана тема «Проектна діяльність на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ», на мою думку, є зразком організації проектної діяльності і на інших уроках освітнього процесу у початкових класах.

На теоретичному рівні обґрунтовано доцільність використання інноваційних форм, методів, технологій проектної діяльності з метою забезпечення якісної освіти. Посібник має практичне спрямування, оскільки в ньому конкретно визначено діяльність вчителя і учнів, а також батьків в ході над проектом. Можна з впевненістю сказати, що для організації роботи над проектами кожний учитель розкриває свій творчий потенціал, уміння працювати з батьками, а учні вчать досліджувати, експериментувати, а головне, презентувати свою роботу.

Впевнена, що даний посібник стане помічником у підготовці над проектами як і в цьому інтегрованому курсі, так і в решті навчальних предметів.

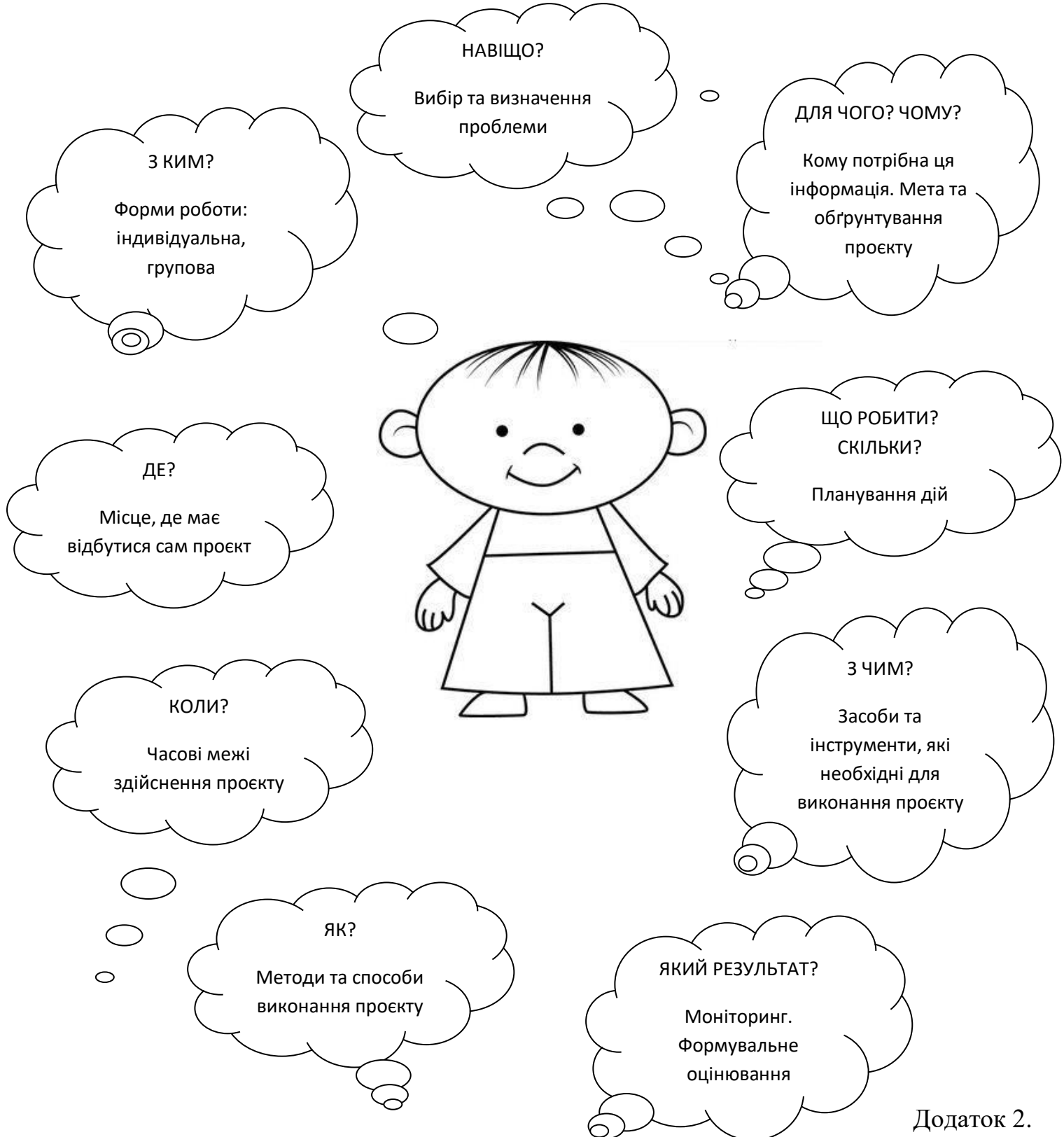
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бондар С. П. Перспективні педагогічні технології в шкільній освіті/С. П. Бондар, Л. М. Момот, Л. А. Липова – Рівне: Тетіс, 2003.- 200 с.
2. Гільберг Т. Навчально-дослідницька діяльність на уроках природознавства/ Т. Гільберг, Т. Сак // Учитель початкової школи, 2014. - № 7-8. – с. 15-17
3. Гузеєва В. В. Метод проєктів як випадок інтегрованої технології навчання.// Директор школи. – 1995. - № 6
4. Державний стандарт початкової освіти. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nus.org.ua/news/uryad-opublikuvav-novyj-derzhstandart-rochatkovoyi-osvity-dokument/>
5. Дятко Г. Основи проєктної діяльності навчально-виховного процесу у початковій школі / Г. Дятко, О. Яременко. – Дрогобич, 2009. – 30 с.
6. Коломієць М. Навчально-дослідницька діяльність дітей молодшого шкільного віку / М. Коломієць// Завучу. Усе для роботи. – 2015. - № 9-10. – с. 25-29
7. Концепція «Нова українська школа» // Початкова школа. — 2016. — № 6. – С. 1-4.
8. Метод проєктів:традиції, перспективи, життєві результати/ за ред.. І. Г. Єрмакова. -Київ, 2003.– 500 с.
9. Пометун О. І., Пироженко Л. В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. посібн. – К.: А. С. К.,2004.
10. Савченко О. Я. Дидактика початкової школи/ Олександра Яківна Савченко. – К. : Грамота, 2012. – 504 с.
11. Савченко О. Сучасний урок у початкових класах/ О. Савченко. – Київ: МагістрS, 1997. – с. 199.
12. Серпухова І. Є. «Цікава дидактика». — Х.: «Ранок», 2003.
13. Тетяна Гільберг, Світлана Тарнавська, Ніна Павич НУШ: методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» на засадах компетентнісного підходу: Наук.- метод. посібн. – К.: «Генеза», 2019.
14. Типові освітні програми 3-4 класів закладів загальної середньої освіти.

ДОДАТКИ

Додаток 1.

Схема організації проєктної діяльності

Додаток 2.

Цікавинки про ялинки

1. Вірші про ялинку

Ялинка у лісі зростала
Була зелена, чепурна.
Та раптом – раз – її зрубали.
Вже не красується вона,
Її прикрасять, причепурять,
Та лиш на свято, лиш на мить.
А після свята геть пожбурять.
І буде у снігу жовтіть.
Осиплюються її хвоїнки.
Та будуть на снігу лежать,
Мов тихий спогад про ялинку,
Якій би жить і виростать.

Несем ялинки знову – в кожна хату!
Та чи така вже мудра мода ця,
Ялинкам знову падати й зітхати:
Навіщо нищить юні деревця?
Вирощуєм ялинок ми трильйони!
Це тих, що завтра кинем у вогонь.
Пеньочків трильйони дим огорне,
Саджаєм ліс, лиш щоб його спалить?
Вирощуєм – й одвозим на базари...

Добавлянка - в риму додати недостаючи слово і завершити вірш.

Щоб ялинок не ... (рубати),
Треба штучні ... (купувати).
Штучні красуні разом з ... (нами)
Рік Новий можуть ... (стрічати),
Радість людям ... (дарувати).
Можна гілочку ... (зірвати)
Та гарнесенько ... (прибрати).
І тоді такі ... (ялинки)
Будуть також ... (веселинки).

ПІСНЯ ПРО ЯЛИНКУ

У лісі, в лісі темному,
Де ходить хитрий лис,
Росла собі ялинонька
І зайчик з нею ріс.
Ой, снігу, снігу білого
Насипала зима!

Прибіг сховатись заїнько,
Ялиноньки — нема.
Ішов тим лісом Дід Мороз,
Червоний в нього ніс.
Він зайчика-стрибайчика
У торбі нам приніс.
Маленький сірий заїнько,
Іди, іди до нас! До нас
Дивись, твоя ялинонька
Горить на весь палац!

І.Нехода

2. Це потрібно знати:

- ❖ Гектар лісу протягом року очищає 18 млн. кубічних метрів повітря, збираючи близько 36 т пилу. Тільки одне листяне дерево – бук, «виробляє» за годину 1 кг 700 г кисню, а це є потребою на 1 день для 64 чоловік.
- ❖ Доволі багато росте в зоні мішаних лісів та лісостепу сосон, які є першим джерелом лісової аптеки. Сосни затримують велику кількість пилу з повітря. З хвої виготовляють ліки для лікування легеневих захворювань.
- ❖ З однієї сосни за рік збирають 2 –4 кг смоли, близько 10 кг хвої, з якої виробляють вітамін С та інші лікарські речовини, необхідні людському організму.
- ❖ Голки у ялини і сосни оновлюються поступово, через 33-35 років. Хвойні дерева є довгожителі: ялини і сосни живуть до 600 років.
- ❖ Шишки сосни можуть передбачати погоду. Якщо на вулиці сухо, то вони розкриваються, а якщо волого – закриваються.
- ❖ Вік молоді ялини можна визначити за допомогою маленьких гілочок, які ростуть на стовбурі кільцем, утворюючи «поверх». Щороку на дереві з'являється один новий поверх. Підрахуйте «поверхи» ялинки від гори до низу. А коли таким способом доберетесь до землі, то до отриманої суми необхідно додати 2. Два роки – це час, необхідний для утворення самого паростка.
- ❖ Єдині птахи, що виводять пташенят узимку у найсильніші морози, - шишкарі. Пояснюється це тим, що основною їжею цих птахів є насіння шишок, які дозрівають на початку зими. Тому і з'являється пташенята у шишкарів узимку – в самий розпал дозрівання ялинового насіння.

«Зелені легені» планети

Серед рослинного світу найбільшої турботи потребують ліси. Адже ми знаємо, що ліси – це «зелені легені» планети, вони є головними очисниками забрудненого повітря.

За даними ООН, щорічно на планеті вирубують понад 3 млрд. кубічних метрів лісу. З порушенням кількості лісів вітри розгуляються і виникне значна кількість ураганів, в горах почнуться зсуви ґрунтів від довгих і затяжних дощів, сніги з гір лавинами будуть сходити в річки, а там гірські води спричинятимуть великі повені. Тому у 1992 році в Ріо-де-Жанейро на Всесвітньому екологічному форумі було

прийнято угоду щодо використання лісів. В цій угоді говорилося про те, що всі люди планети повинні взяти участь в «озелененні світу» та збереженні лісів.

3. Екологічна загроза:

На сьогодні великою проблемою стало масове неконтрольоване вирубування дерев напередодні свят. Попри намагання держави контролювати ситуацію правоохоронними органами, в Україні є багато браконьєрів, що вирубують молоді ялини, відпилюють верхівки живих ялин (після чого дерева не можуть дати повноцінне потомство) та валять великі дерева, щоб відпиляти верхівку. Окрім цього, складно контролювати і лісників, що здійснюють вирубку ялин офіційно, — вони мають спокусу вирубувати більше дерев від запланованого. Це призводить до надмірного зниження популяції та негативного впливу на генетику хвойних лісів і лісонасаджень, оскільки для продажу обирають найкрасивіші дерева. Відтак багато громадських організацій екологічної спрямованості популяризують використання заміників вирубаних ялинок.

4. Охорона ялинок:

Держкомлігосп України у передноворічний період запроваджує посилені заходи охорони та збереження хвойних лісових насаджень, ялинкових селекційних плантацій і ділянок особливо цінних хвойних порід .

Організуються спеціальні рейдові бригади із працівників лісової охорони, представників МВС та Мінприроди. В їх обов'язки входить затримка крадіїв та складання протоколів на нелегальних заготівельників ялинок.

Бережіть ліси, користуйтеся штучними ялинками!